

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра права Європейського Союзу

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО: ОСНОВИ ТЕОРІЇ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма / спеціалізація – «Міжнародне право»

Статус дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2020

Викладач – Трагнюк Олеся Янівна

доцент кафедри права Європейського Союзу, кандидат юридичних наук,
доцент

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Міжнародне публічне право: основи теорії» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право» спеціалізації «Міжнародне право» міжнародно-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 18 с.

Розробник

Трагнюк Олеся Янівна – доцент кафедри права Європейського Союзу, доктор юридичних наук, доцент

Гарант освітньої програми

Комарова Тетяна В'ячеславівна – доцентка кафедри права Європейського Союзу, докторка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри
права Європейського Союзу
(протокол № 1 від 1 вересня 2020 р.)

Завідувач кафедри

Яковюк Іван Васильович

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Міжнародне публічне право: основи теорії
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Трагнюк Олеся Янівна, доцент кафедри права Європейського Союзу, кандидат юридичних наук, доцент
Контактний телефон	057-704-05-39
E-mail	o.ya.tragnuyk@nlu.edu.ua
Консультації	Викладач перебуває на кафедрі відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій. Вул. Динамівська, 7, ауд. 810.
Онлайн консультації	Ідентифікатор конференції Zoom: 828 7694 4689 , код доступу: Hb1762

Анотація навчальної дисципліни

Міжнародне право є особливою правовою системою, головне призначення якої полягає в забезпеченні міжнародного миру та безпеки, сталого розвитку міжнародного співтовариства в політичній, економічній, духовно-культурній та інших сферах діяльності. В сучасних умовах, які характеризуються поглибленням процесів глобалізації та регіональної інтеграції, міжнародне право, яке формувалося протягом багатьох століть, і яке по праву може вважатися одним із важливих надбань людства, набуває дедалі більшого значення. Зростання кількості проблем, які постали перед державами і народами спонукає їх до пошуку ефективних механізмів їх вирішення. Очевидно, що самотужки жодна держава не в змозі протистояти викликам сучасного світу, що у свою чергу актуалізує міжнародну співпрацю і подальший розвиток міжнародної системи та міжнародного права.

Не випадково значення забезпечення верховенства права в міжнародних відносинах підкреслюється у найважливіших документах, зокрема Декларації тисячоліття, яка була ухвалена на Саміті тисячоліття у 2000 р.

Міжнародне право характеризується особливим суб'єктним складом, джерельною базою, механізмами прийняття рішень та забезпечення їх виконання. Названі особливості зумовили формування змісту навчального курсу «Міжнародне публічне право: основи теорії». Пропонований курс передбачає вивчення питань про предмет і метод міжнародного права, його систему та джерела; особливості застосування норм міжнародного права. Крім того межах програми студентам висвітлюються: основні принципи міжнародного права, взаємодія міжнародного і національного права, реалізація норм міжнародного права загальні питання міжнародної правосуб'єктності тощо.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування цілісної системи професійних знань, умінь, навичок та інших компетентностей здобувачів вищої освіти у таких сферах як міжнародно-правове регулювання відносин між державами та іншими суб'єктами міжнародного, реалізація основних механізмів імплементації міжнародно-правових зобов'язань держав у національний правопорядок, правотворча та правозастосовча діяльність суб'єктів міжнародного права.

Завдання:

- формування поглибленої системи теоретичних знань (концепцій, доктрин) щодо міжнародного права як особливої правової системи, її принципів, джерел, суб'єктів;
- усвідомлення наслідків гуманізації міжнародного права для розвитку сучасних міжнародних відносин, особливостей регламентації співробітництва держав з метою вирішення спільних проблем та подолання негативних викликів, значення інституціоналізації міжнародних відносин для прогресивного розвитку міжнародного права;
- засвоєння основних тенденцій розвитку правової регламентації інститутів та підінститутів у сучасному міжнародному праві;
- набуття навичок критичного аналізу співвідношення міжнародного права і міжнародної політики, оцінки впливу глобалізації та регіональної інтеграції на міжнародне право;
- розуміння особливостей міжнародно-правових явищ, розкриття основних напрямків та тенденцій розвитку міжнародного права;
- засвоєння науково-теоретичних підходів, практичних методів, прийомів професійної діяльності у застосуванні норм та принципів міжнародного права у міжнародних відносинах та їх імплементації у внутрішні правопорядки держав;
- оволодіння інноваційними практиками, юридичною технікою тлумачення норм міжнародного права; застосування рішень міжнародних судових та інших органів у діяльності національних правозастосовчих та правотворчих органів.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.***Міждисциплінарні зв'язки***

Пререквізити: Історія міжнародного права, Історія держави та права України, Країнознавство, Теорія права, Правничі системи сучасності, Філософія, Соціально-політичні студії.

Кореквізити: Конституційне право, Адміністративне право,

Постреквізити: - Права Європейського Союзу: основи теорії, Система міжнародного публічного права, Право міжнародних договорів, Право зовнішніх зносин, Право міжнародних організацій, Міжнародне право прав людини, Міжнародне приватне право.

Мова навчання – українська, англійська.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі **результати навчання**:

РН - 1. Демонструвати концептуальні знання міжнародного права, включаючи знання сучасних досягнень теорії та практики міжнародного права.

РН – 2. Демонструвати знання джерел міжнародного права як основи для виконання державами своїх міжнародних зобов'язань, надавати характеристику процесу розширення джерел міжнародного права та ролі «м'якого права» у регулюванні міжнародних відносин.

РН - 3. Характеризувати процес імплементації міжнародно-правових зобов'язань у національний правопорядок України.

РН - 4. Здійснювати аналіз законодавства України на відповідність нормам міжнародного права.

РН - 5. Характеризувати еволюцію та сучасний стан міжнародної правосуб'єктності різних учасників міжнародних відносин; критично оцінювати можливість розширення

кола суб'єктів міжнародного права.

РН - 6. Здійснювати критичний аналіз різноманітних концепцій міжнародної правосуб'єктності.

РН – 7. Демонструвати розуміння впливу інституціоналізації міжнародного права на сучасні міжнародні відносини.

РН - 8. Демонструвати знання загальносистемного інституту міжнародно-правової відповідальності.

РН – 9. Виявляти розуміння співвідношення міжнародно-правової відповідальності та міжнародно-правових санкцій і контрзаходів.

РН - 10. Виявляти знання мирних засобів вирішення міжнародних спорів.

**Розклад занять з навчальної дисципліни
для студентів денної форми навчання***

Дата	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
	1. Поняття і сутність міжнародного права		
	2. Становлення і розвиток міжнародного права та його науки.		
	3. Поняття і види джерел у міжнародному праві.		Порівняльна характеристика міжнародного приватного і міжнародного публічного права.
	4. Норми міжнародного права і їх реалізація	1. Поняття й особливості міжнародного публічного права. <i>Основна література: 3, 8, 10, 11</i>	Термін «міжнародне право». Проблеми визначення. Еволюція міжнародного права наприкінці ХХ – поч. ХХІ століття.
	5. Основні принципи міжнародного права	2. Становлення і розвиток міжнародного права та його науки. <i>Основна література: 3, 4,5, 8, 10, 11</i>	Українська школа міжнародного права. Розвиток Харківської школи міжнародного права.
	6. Теорії взаємодії міжнародного і внутрішньодержавного права. Вплив національного права на міжнародне право.	3. Поняття і види джерел у міжнародному праві. <i>Основна література: 3, 8, 10, 11</i>	Проблема розширення кола джерел сучасного міжнародного права. «М'яке право».

* Особливості тематичної структури навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання визначаються робочою програмою навчальної дисципліни.

			Аналіз Консультативного висновку МС ООН про законність застосування чи погрози застосування ядерної зброї у збройних конфліктах, 1996 р.
	7. Питання про виключну внутрішню компетенцію держави. Українське законодавство про співвідношення міжнародного і національного права.	4. Норми міжнародного права і їх реалізація <i>Основна література: 3, 8, 10, 11</i>	Форми реалізації норм міжнародного права.
	8. Реалізація норм міжнародного права.	5. Основні принципи міжнародного права. <i>Основна література: 3, 8, 10, 11</i>	Принцип захисту прав людини в. принцип невтручання у внутрішні справи держав. Гуманітарна інтервенція: питання правомірності застосування.
	9. Інститут міжнародної правосуб'єктності	6. Теорії взаємодії міжнародного і внутрішньодержавного права. Вплив національного права на міжнародне право. <i>Основна література: 10, 11</i>	Імплементация норм міжнародного права у внутрішній правопорядок держав (на прикладі різних вітчизняних нормативно- правових актів). Проблемні питання співвідношення права України і міжнародного права.
	10. Правовий статус окремих учасників міжнародних відносин.	7. Питання про виключну внутрішню компетенцію держави. Українське законодавство про співвідношення міжнародного і національного права. <i>Основна література: 10</i>	Проблема застосування міжнародного звичаю у внутрішньому правопорядку України. Міжнародне право в діяльності судів, прокуратури, правоохоронних

			органів, органів виконавчої влади.
	11. Визнання у міжнародному праві	8. Реалізація норм міжнародного права. <i>Основна література: 3,4,5, 6, 8, 10, 11</i>	
	12. правонаступництво в міжнародному праві.	9. Інститут міжнародної правосуб'єктності. <i>Основна література: 3,4,5, 6, 8, 10, 11</i>	Розширення кола суб'єктів міжнародного права: теоретичні та практичні аспекти. Аналіз Консультативного висновку МС ООН у справі про Косово, 2010 р.
	13. Населення в міжнародному праві	10. Правовий статус окремих учасників міжнародних відносин. <i>Основна література: 3, 8, 9, 10, 11</i>	Сучасні погляди на проблему визначення статусу фізичної особи в сучасній науці міжнародного права.
	14. Міжнародно правова відповідальність як інститут міжнародного права	11. Визнання в міжнародному праві. <i>Основна література: 3, 8, 9, 10, 11</i>	Особливості визнання урядів у міжнародному праві. Характеристика способів визнання.
	15. Підстави міжнародно-правової відповідальності та реалізації міжнародно-правової відповідальності. Інститут санкцій в міжнародному праві.	12. правонаступництво в міжнародному праві. <i>Основна література: 3, 8, 9, 10, 11</i>	Характеристика імплементації норм міжнародного права про правонаступництво у національному правопорядку України.
	16. Мирні засоби вирішення міжнародних спорів.	13. Населення в міжнародному праві. <i>Основна література: 3, 8, 9, 11</i>	Режими, що застосовуються до фізичних осіб, їх класифікація та зміст. Справа «американські громадяни в Марокко» (рішення МС ООН від 27 серпня 1952 г.) -

			регулювання державою прав іноземців на своїй території; Справа Ноттебома (Літенштейн проти Гватемали), рішення МС ООН від 6 квітня 1955 року.
		14. Міжнародно правова відповідальність як інститут міжнародного права. <i>Основна література: 3, 8, 9, 10, 11</i>	Проблеми кодифікації норм про міжнародно-правову відповідальність: теорія і практика.
		15. Підстави міжнародно-правової відповідальності та реалізації міжнародно-правової відповідальності. Інститут санкцій в міжнародному праві. <i>Основна література: 3, 8, 9, 10, 11</i>	Класифікація міжнародних правопорушень: різноманітні підходи. Особливості інституту санкцій у сучасному міжнародному праві..
		16. Мирні засоби вирішення міжнародних спорів. <i>Основна література: 3, 8, 10, 11</i>	Судові механізми вирішення міжнародних спорів у сучасному міжнародному праві.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних міжнародних універсальних та регіональних органів, звітів державних органів України щодо імплементації найважливіших міжнародних договорів
- робота над кейсами;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичній конференції та статей;

- підготовка портфолію практики Міжнародного Суду ООН; переклад іноземних текстів встановлених обсягів;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- участь у moot-court з міжнародного права та права ЄС;
- підготовка дослідження (проекту) з вузької проблематики із подальшою його презентацією перед аудиторією;
- проходження он-лайн курсів з права міжнародного права та права ЄС;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів та іспиту.

Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Акт проголошення незалежності України: Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 р. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
2. Віденська Конвенція «Про дипломатичні зносини» 18 квітня 1961 року URL: <http://uazakon.com/document/tpart>
3. Віденська конвенція «Про консульські зносини» 24 квітня 1963 року URL: zakon.rada.gov.ua
4. Віденська конвенція «Про представництво держав в їхніх відносинах із міжнародними організаціями універсального характеру» 14 березня 1975 року. URL: zakon.rada.gov.ua/
5. Віденська конвенція про право міжнародних договорів //Відомості Верховної Ради УРСР,- 1986.- №50.- С.101 Декларація про державний суверенітет України. Відомості Верховної Ради УРСР, 1990, N 31, ст.429.
6. Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2004 р. №1356 //Офіційний вісник України. - 2004. №42 - Ст. 2763.
7. Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом Организации Объединенных Наций, Международное право в документах. - М.,1982; - С.4-12.
8. Договір про Європейський Союз 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
9. Договір про функціонування Європейського Союзу 1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
10. Женевские конвенции от 12 августа 1949 года и Дополнительные протоколы к ним,- Б.м., 1994.- 320с. Закон України «Про дипломатичну службу». Відомості Верховної Ради, 2018, № 26, ст.219.
11. Заключний акт наради по безпеці і співробітництву в Європі/Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документ - К..Наукова думка, 1992. С.181-192.
12. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>
13. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» 2010 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>

14. Закон України «Про боротьбу з тероризмом», від 20 березня 2003 р. URL: www.zakon.rada.gov.ua
15. Закон України «Про державний кордон України», від 4 листопада 1991 р. URL: www.zakon.rada.gov.ua
16. Закон України «Про міжнародні договори України», від 29 червня 2004 року. URL: www.zakon.rada.gov.ua
17. Закон України «Про правонаступництво України», від 12 вересня 1991р. URL: www.zakon.rada.gov.ua
18. Закон України «Про ратифікацію Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією» 16 березня 2005 р. URL: www.zakon.rada.gov.ua
19. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22 вересня 2011 року №3773-УІ. Відомості Верховної Ради України. 2012. №19-20. -Ст. 179.
20. Закон «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 8 липня 2011 року №3671-УІ (зі змінами, внесеними згідно із Законом України від 5 липня 2012 року №5076-VI). *Офіційний вісник України*. 2011. №59. Ст. 2347.
21. Європейська конвенція про видачу правопорушників, 1957 року URL: zakon.rada.gov.ua/
22. Международная конвенция о борьбе с захватом заложников: Принята ГА ООН 17 декабря 1979. Режим доступа: www.zakon.rada.gov.ua
23. Конвенції про передачу осіб, засуджених до позбавлення волі, для відбування покарання в країні, громадянами якої вони є, 1978 року. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show>
24. Конституція України, 1996 р. URL: www.zakon.rada.gov.ua
25. Консульський статут України, Президент України, Указ Президента, від 02.04.1994 р. URL: <http://search.ligazakon.ua>
26. Нью-Йоркська Конвенція «Про спеціальні місії» 8 грудня 1969 року, URL: zakon.rada.gov.ua 16. Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні: Затв. Указом Президента України від 10.06.93 URL: www.zakon.rada.gov.ua
27. «Про Національне центральне бюро Інтерполу: Наказ МВС України від 7.04.93. №194. URL: www.zakon.rada.gov.ua
28. Статут Організації Об'єднаних Націй. - ООН, Сб. документів. М., 1985.
29. Статут Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерполу. Інтерпол; Статут, Міжнародний документ від 13.06.1956 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>
30. СОТ, Україна; Протокол, Міжнародний документ від 05.02.2008 Протокол про вступ України до світової організації торгівлі. Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
31. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами 1994 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_012
32. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми

- державами-членами, з іншої сторони 2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
33. Хартія про основоположні права Європейського Союзу 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text

Література

Основна література

1. Броунли Я. Международное право: в 2-х кн.– М.: Прогресс, 1977.
2. Баймуратов М. О. Міжнародне публічне право: підручник. Київ; Одеса: Фенікс, 2018. 760 с.
3. Витцтум В. Г. Международное право: учебник: пер. с нем. Москва: Инфотропик Медиа, 2015. 1072 с.
4. Гердеген М. Міжнародне право: підручник: пер. з нім. Київ: К.І.С., 2011. 516 с.
5. Дмитрієв А. І., Муравйов В. І. Міжнародне публічне право: навч. посіб.; відп. ред. Ю. С. Шемшученко, Л. В. Губерський. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 638 с.
6. Енциклопедія міжнародного права: у 3 т.; редкол.: Ю. С. Шемшученко, В. Н. Денисов (співголови) та ін. Київ: Академперіодика, 2014–2019.
7. Лукашук И. И. Международное право. Общая часть. М.: Изд-во БЕК, 1997. 371 с.
8. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом: пер. з англ. Харків: Консум, 2000. 592 с.
9. Міжнародне право в документах; за ред. М. В. Буроменського. –2-е вид., виправл. і доповн. – Х.: Мачулін, 2006. 408 с.
10. Міжнародне право: навч. посіб.; за ред. М. В. Буроменського. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 336 с.
11. Міжнародне право. Основи теорії: підручник; за ред. В. Г. Буткевича. Київ: Либідь, 2002. 608 с.
12. Міжнародне публічне право: підручник: у 2 т.; за заг. ред. В. В. Мицика. Харків: Право, 2018–2019.
13. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т.; за заг. ред. В. Ф. Антипенка. Київ: НАУ, 2012–2013.
14. Міжнародне публічне право: підручник; за ред. В. М. Репецького. Київ: Знання, 2012. 437 с.
15. Нгуен Куок Динь. Международное публичное право: в 2-х т. / Нгуен Куок Динь, Патрик Дайе, Алэн Пелле: пер. с фр. Киев: Сфера, 2000–2001.

Додаткова література

1. Андрейченко С. С. Концепція атрибутів поведінки державі в міжнародному праві. Одеса: Фенікс, 2015. 578 с.
2. Антонович М. Міжнародне право: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 379 с.

3. Анцилотти Д. Курс международного права: пер. с итал.; под ред. Д. Б. Левина. Москва: Иностр. лит., 1961. Т. 1: Введение – общая часть. 447 с.
4. Аречага Э. Х. Современное международное право: пер. с исп.; под ред. Г. И. Тункина. Москва: Прогресс, 1983. 480 с.
5. Баскин Ю. Я. История международного права М.: Междунар. отношения, 1990. 208 с.
6. Буроменский М. В. Политические режимы государств в международном праве Х.: Ксилон, 1997. 244 с.
7. Ваттель Э. де. Право народов или принципы естественного права, применяемые к поведению и делам наций и суверенов: пер. с фр. Москва: Госюриздат, 1960. 719 с.
8. Грабарь В. Э. Материалы к истории литературы международного права в России (1647–1917); научн. ред., автор биогр. очерка, сост. библиографии У. Э. Батлер; отв. ред. и автор предисл. В. А. Томсинов. Москва: Зерцало, 2005. XL, 847 с.
9. Гроций Г. О праве войны и мира. Три книги, в которых объясняется естественное право и право народов, а также принципы публичного права: пер. с лат.; под общ. ред. С. Б. Крылова. Москва: Ладомир, 1994. 868 с.
10. Гусейнов Л. Г. Международная ответственность государств за нарушения прав человека. Киев: Ин-т государства и права НАН Украины, 2000. 316 с.
11. Дмитрієв А. І. Історія міжнародного права. К.: Проміні, 2008. – 384 с.
12. Задорожний А. В. Оправдать любой ценой. Агрессивная война Российской Федерации против Украины и трансформация российского видения международного права. Київ: К.І.С., 2016. 455 с.
13. Задорожній О. В. Анексія Криму – міжнародний злочин. Київ: К.І.С., 2015. 576 с.
14. Задорожній О. В. Порушення агресивною війною Російської Федерації проти України основних принципів міжнародного права. Київ: К.І.С., 2015. 712 с.
15. Земан І. В. Наука міжнародного права у Львівському університеті; за наук. ред. В. М. Репецького. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 320 с.
16. Идея порівняльного міжнародного права: pro et contra: Збірник наукових праць на честь іноземного члена НАН України та НАПрН України Уїльяма Елліотта Батлера. Київ; Львів: Лігапрес, 2015. 536 с.
17. Кулеба Д. І. Участь України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика. Київ: Проміні, 2007. 304 с.
18. Кулько А. В. Міжнародно-правовий режим Дунаю: минуле, сьогодення, майбутнє; за ред. О. В. Задорожнього. К.: Фенікс, 2011. 265 с.
19. Лисик В. М. Правовий статус Міжнародного комітету Червоного Хреста у міжнародному праві. Одеса: Фенікс, 2012. 208 с.
20. Лукашук И. И. Нормы международного права в международной нормативной системе. М.: Спарк, 1997. 322 с.
21. Марусяк О. В. Анексія Криму Російською Федерацією як злочин агресії проти України: міжнародно-правові аспекти. Чернівці: «Місто», 2016. 220 с.
22. Медведєва М. О. Теоретичні та практичні аспекти реалізації міжнародно-правових норм у галузі охорони навколишнього середовища. Київ: Фенікс,

2012. 479 с.
23. Мельник С. А. Односторонние акты государств в современном международном праве. Одесса: Фенікс, 2011. 336 с.
  24. Мережко А. А. История международно-правовых учений: учебное пособие. Київ: Таксон, 2006. 494 с.
  25. Міжнародне право ХХІ століття: сучасний стан та перспективи розвитку (до 60-річчя проф. В. М. Репецького) / М. М. Микієвич, М. В. Буроменський, В. В. Гутник та ін.; за ред. проф. М. М. Микієвича. Львів: ЛА «Піраміда», 2013. 320 с.
  26. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини: посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання; за заг. ред. Т. Л. Сироїд. Харків: Бровін О. В., 2018. 290 с.
  27. Міжнародний і національний захист прав людини та права біженців: навч. посіб.; за ред. М. В. Буроменського. Харків, 2004. 198 с.
  28. Нешатаева Т. Н. Международные организации и право. М.: Дело, 1998. 272 с.
  29. Ноговіцина Ю. О. Міжнародно-правові аспекти правонаступництва України / Ю. О. Ноговіцина. К.: Проміні, 2006. – 352 с.
  30. Нуруллаєв І. С. О. Міжнародно-правове співробітництво в системі Ради Європи у боротьбі з корупцією / І. С. О. Нуруллаєв. – К.: Алерта, 2009. – 160 с.
  31. Оппенгейм Л. Международное право: в 2 т.: [пер. с 6-го англ. изд.]; под ред. и с предисл. С. Б. Крылова ; доп. Г. Лаутерпахтом. Москва: Госиздат иностр. лит., 1948. Т. 1, полутом 1: Мир. 407 с.
  32. Перевезенцев О. Ю. Міжнародно-правове регулювання інституту правонаступництва держав щодо міжнародних договорів. К.: Знання, 2007. 262 с.
  33. Репецький В. М. Дипломатичне і консульське право: підручник. Львів : Більбос, 2002. 352 с.
  34. Ржевська В. С. Право держави на самооборону і міжнародна безпека. Київ: Проміні, 2005. 254 с.
  35. Сорокун В. М. Міжнародно-правовий захист права на свободу совісті та віросповідання. Харків: Константа, 2010. 252 с.
  36. Стешенко В. М. Правовий захист прав дітей та підлітків і безпечний інформаційний простір: навчальний посібник. 2-ге вид., змінене. Харків: Право, 2019. 392 с. URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/Посіб_Правадитини_Стешенко_2019.pdf
  37. Талалаев А. Н. Право международных договоров (договоры с участием международных организаций) . М.: Междунар. отношения, 1989. 272 с.
  38. Тарасов О. В. Зі спадщини харківської школи міжнародного права (Фрагменти рукопису Т. Ф. Степанова «Право Народів і Дипломатія» 1844 р.). Харків: Оберіг, 2016. 40 с.
  39. Теліпко В. Е., Овчаренко А. С. Міжнародне публічне право: навч. посіб.; за заг. ред. В. Е. Теліпко. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 608 с.
  40. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: компендіум / за заг. ред. О. В. Сердюка, І. В. Яковюка. 2-ге вид., допов. Харків: Право, 2019. 404 с.
  41. Фердросс А. Международное право: пер. с нем.; под ред. Г. И. Тункина.

- Москва: Иностр. лит., 1959. 652 с.
42. Хайд Ч. Международное право, его понимание и применение США: в 6 т.: пер. с англ.; под ред. В. Н. Дурденевского. Москва: Изд-во иностр. лит., 1950. Т. 1. 524 с.
43. Шевчук С. В. Судовий захист прав людини: Практика Європейського суду з прав людини у контексті західної правової традиції. 2-ге вид., виправл. і доповн. Київ: Реферат, 2007. 848 с.
44. Щокін Ю. В. Міжнародно-правовий звичай: проблеми теорії і практики : монографія. Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого». Харків : Право, 2012. 456 с.

Інтернет-ресурси

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/c/stru3/spi> - офіційний сайт Верховної Ради України. Міжнародні документи

<http://www.un.org/> - офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй

<http://hub.coe.int/ru/> - офіційний сайт Ради Європи

<http://www.osce.org/> - офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі

<http://europa.eu/> - офіційний сайт Європейського Союзу

<http://www.nato.int/> - офіційний сайт Організації Північноатлантичного договору

<https://minjust.gov.ua/acquis-communautaire> - акти *acquis* ЄС, перекладені на українську мову

<https://pulse.eu-ua.org> – прогрес виконання Угоди про асоціацію

<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html> - пошукова система нормативних актів ЄС

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри права Європейського Союзу. URL:

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=623:kafedra-prava-yevropeiskoho-soiuzu&Itemid=151

Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Відкритий доступ до он-лайн ресурсів Oxford University Press, до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).

Вимоги викладача

Студенти повинні: регулярно відвідувати практичні заняття; систематично та активно працювати на лекційних і практичних заняттях; давати повну й ґрунтовну відповідь на питання; обґрунтувати свою точку зору при обговоренні доповіді; повно й переконливо наводити доводи при розв'язанні завдань; аналізувати норми міжнародного права та відповідність їм національного права, здійснювати аналіз судової та

правозастосовної практики; якісно виконувати письмові практичні завдання, контрольні та самостійні роботи. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка міжнародного права, написанні наукових статей, брати участь у moot-court з міжнародного права та права ЄС, проходити додаткові он-лайн курси з міжнародного права.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Викладач звертає особливу увагу на дотримання політики недопущення плагіату. У разі виявлення ознак порушення правил щодо недопущення плагіату або самостійності написання роботи може бути прийняте рішення про анулювання оцінки за роботу.

Присутність на лекційних та практичних заняттях - обов'язкова. Під час як лекційних, так і практичних занять студенти мають право в будь-який час ставити викладачеві запитання з відповідної теми та запрошуються брати активну участь у дискусії. Під час аудиторних занять прошу використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції, ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації). В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародне публічне право: основи теорії» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист портфоліо практики Міжнародного Суду ООН, Міжнародного кримінального суду, інших міжнародних органів, зокрема судових та арбітражних, захист реферату за ініціативи студента тощо. За результатами практичних занять із кожного з двох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка за кожен модуль – 16 балів), що включається до підсумкової оцінки знань.

Протягом семестру студенти виконують завдання для ***самостійної роботи*** (анотація прочитаної додаткової літератури; переклад іноземних текстів встановлених обсягів; реферативні дослідження та есе, опрацювання, звітів державних органів України щодо імплементації найважливіших міжнародних договорів; підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції та статей; участь у moot-court з права міжнародного права; проходження он-лайн курсів з різних галузей міжнародного права; проведення дослідження (проекту) з вузької проблематики з подальшою його презентацією тощо).

Робота є індивідуальною та самостійною, а отже співавторство студентів та інші форми надання допомоги один одному не допускаються. При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний додержуватися правил щодо академічної доброчесності та безпосередньо недопущення плагіату. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 8.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит, становить 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту - 25 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів дисципліни «Міжнародне публічне право: основи теорії»:

Поточний контроль		Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття			Іспит	
Модуль № 1	Модуль № 2			
мах 16	мах 16	мах 8	мах 60	мах 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Міжнародне публічне право: основи теорії»:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті (за модуль)	Мах 8	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	6	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	4	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	2	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Мін 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Мах 8	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	7	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.

	6	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	5	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	4	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.
Іспит	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою

		викладача.
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	Min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Міжнародне публічне право: основи теорії» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34